

Leidraad Ruimtelijke procedures onder de Omgevingswet, Gemeente Staphorst

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Een van de kerninstrumenten van de wet is het omgevingsplan. De Omgevingswet bepaalt dat alle (lokale) regels met betrekking tot de fysieke leefomgeving worden gebundeld in één, digitaal raadpleegbaar, omgevingsplan. Om dit te bereiken vindt de komende jaren een transitie plaats van 'oud' naar 'nieuw'. Deze leidraad licht toe wat dit betekent voor initiatieven die niet passen in het (tijdelijk deel) omgevingsplan.

Tijdelijk omgevingsplan vanaf 1 januari 2024

Het Rijk heeft in de Omgevingswet bepaald dat op 1 januari 2024 iedere gemeente beschikt over een tijdelijk omgevingsplan. Dit tijdelijk omgevingsplan bestaat uit:

- alle ruimtelijke besluiten van de gemeente. Dit zijn alle bestemmings-, wijzigings-, uitwerkings- en exploitatieplannen;
- de lokale verordeningen voor archeologie, geur en afvoer hemel- en grondwater;
- de Bodemkwaliteitskaart, vastgestelde veiligheidscontouren Bevi en de hogere waarde besluiten volgens de Wet geluidhinder;
- de Bruidsschat. Onder andere veel milieuregels van het Rijk uit het Activiteitenbesluit.

Transitiefase omgevingsplan tot 1 januari 2032

De gemeente wacht de komende jaren een flinke uitdaging om te komen tot één omgevingsplan. Een omgevingsplan dat continu in ontwikkeling is en voldoet aan de (digitale) eisen van de Omgevingswet en de instructieregels van het Rijk en de provincie Overijssel. De transitie naar zo'n omgevingsplan moet uiterlijk op 1 januari 2032 klaar zijn.

We blijven werken volgens EPOS

EPOS is vanuit het gedachtegoed van de Omgevingswet opgesteld. Met onze EPOS-werkwijze maken we voor elk plan een samenhangende, inhoudelijke afweging. In het vooroverleg blijven we werken met QuickScans voor plannen die niet in het Omgevingsplan passen. De (kleine) Omgevingskamer gebruikt deze om tot advies te komen. Daarna volgt besluitvorming door of namens het bevoegd gezag. Bij een positief advies kan vervolgens worden bepaald hoe aan dit plan kan worden meegewerkt.

Omgevingsvergunning of wijziging omgevingsplan: drietrapsraket

Vanaf 1 januari 2024 moeten wijzigingen van het omgevingsplan worden aangeboden aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Dit stelsel heeft het Rijk, in samenwerking met de VNG, geheel nieuw ontwikkeld. Het stelsel bevat echter nog wat onvolkomenheden (het wordt nu pas echt getest in heel Nederland) en ook wij moeten het nog leren kennen. Dit laatste geldt ook voor de nieuwe plansoftware (Rx.Base) waarin wij het omgevingsplan in eigen beheer zullen gaan maken.

Om deze reden kiest de gemeente Staphorst, het Planteam, ervoor om per ontwikkeling te kijken welke procedure het beste past en uitvoerbaar is (voor alle betrokken partijen). Op basis van de nu beschikbare informatie volgen we bij deze afweging de onderstaande route.

1. Check of de ontwikkeling met een (B)OPA gerealiseerd kan worden

De (B)OPA is een omgevingsvergunning voor een (buitenplanse) omgevingsplanactiviteit. Voor veel (particuliere) ontwikkelingen kan dit instrument worden ingezet. Soms is dit echter niet mogelijk of minder wenselijk. Dan is een wijziging van het omgevingsplan nodig.

2. Check of het omgevingsplan gewijzigd kan worden met STOP-TPOD

Het omgevingsplan heeft een bredere reikwijdte dan het voormalige bestemmingsplan. Ook stelt de wet andere eisen aan de manier waarop planregels moeten worden geformuleerd. Enerzijds juridisch, anderzijds met behulp van nieuwe standaarden (STOP-TPOD) en software. Dit maakt het opstellen en wijzigen van een omgevingsplan complex. Daarom kiezen wij er voor eerst met één of meer eigen wijzigingsbesluit(en) omgevingsplan te ontdekken hoe het DSO werkt. Als dit proces goed uitvoerbaar is, kunnen we in beeld brengen of en hoe particuliere initiatieven met een wijzigingsbesluit omgevingsplan op grond van STOP-TPOD in procedure kunnen. Op dit moment is dat dus nog niet mogelijk. Zodra dit wel mogelijk is, informeren wij u hierover.

3. Check of TAM-IMRO kan

Voor de complexe inwerkingtredingsfase heeft het Rijk een 'voorlopig vangnet' in de vorm van Tijdelijke Alternatieve Maatregelen (TAM) vastgesteld. Eén daarvan is het TAM-omgevingsplan. Op grond hiervan kunnen ontwikkelingen volgens het al bekende Informatiemodel Ruimtelijke Ordening (IMRO) in procedure worden gebracht. Maar deze plannen dienen wel te voldoen aan de eisen van de Omgevingswet en bijbehorende AMvB's en zien er daardoor wel anders uit. Ze moeten de taal van de Omgevingswet spreken (activiteiten in plaats van bestemmingen) en zo worden opgebouwd dat ze later relatief eenvoudig om te zetten zijn in STOP-TPOD. Tot slot is een TAM-omgevingsplan juridisch een wijziging op (delen van) het omgevingsplan. Anders dan bij een partiële herziening onder de Wro, vervangt een TAM-IMRO-plan niet het geldende plan. Daarom moet met voorrangsbepalingen worden aangegeven welke regels wel/niet gelden op locaties. Hoe dit werkt kunt u lezen in het handboek TAM-omgevingsplan dat op 17 april 2024 met de CPOS-professionals is gedeeld. Het handboek staat op ons Omgevingsplein, onder het tabblad Formulieren. Als dat nodig is plaatsen we hier ook updates van dit Handboek.

Conclusie

We gebruiken de (B)OPA wanneer dit kan. Is het gebruik van een (B)OPA niet mogelijk en kunnen we nog niet werken met wijziging van het omgevingsplan met STOP-TPOD, dan vinden wij het gebruik van TAM-IM()RO een redelijk alternatief. De Minister VRO heeft op 16 juli 2024 de inzet van het TAM-omgevingsplan met 1 jaar verlengd tot 1 januari 2026.

Het uiteindelijke doel blijft uiteraard dat alle gemeenten zo snel mogelijk overgaan op de nieuwe werkwijze, namelijk het wijzigen van een omgevingsplan met STOP-TPOD. Wij willen de tijdelijke maatregel (TAM-IMRO) dan ook niet langer dan nodig is gebruiken. Zodra wij binnen Staphorst eerder kunnen en willen stoppen met het gebruik van deze tijdelijke maatregel gaan wij dit doen. Hierover zullen wij dan tijdig communiceren.

VNG-website: *Kijkt u ook op de website van de VNG voor meer informatie over de verschillende procedures. Via deze link [Keuzehulp instrumentarium Omgevingswet](#) komt u op onderstaande figuur op de website waar u op elke procedure kan klikken voor meer informatie.*

Keuzehulp instrumentarium wijzigen omgevingsplan

